

Transcendencija sukoba

Johan Galtung

Tradicionalni načini rešavanja sukoba

- Neefikasnost diplomatije i koloseka
- Pobeda-poraz, ishod nultog zbira (zero-sum), kompetitivnost, legalizam, „štap i šargarepa”, prinuda, pretnja, obmana (blef), prikrivanje, itd.

Diplomatija II i III koloseka

- Radionički pristup, „rešavanje problema” (problem solving), dijalog
- NVO, akademska zajednica
- „Ekspert” koji „uči” sukobljene strane → facilitator (olakšivač) sukoba

Transcendencija kao pristup

- Filozofija, teorija, praksa
- Cilj: osposobiti sukobljene strane da same reše sukob nenasilnim sredstvima
- Integrativni, kooperativni i kreativni pristup

Filozofija

- Naučna epistemologija, antropologija, politička filozofija
- Trilateralni koncept nauke: empirizam (opaženo-neopaženo), kriticizam (prihvatljivo-neprihvatljivo), konstruktivizam (poželjno-nepoželjno)

- Pojedinac kao centar rešavanja sukoba; osnovne ljudske potrebe: opstanak (smrt), blagostanje (siromaštvo), identitet (otuđenje), sloboda (represija)
- „Mernim sredstvima do mira”, satyagraha i ahimsa

Teorija

- Teorija mira: direktno, strukturno i kulturno nasilje
- Teorija sukoba: ABC trougao – stavovi, ponašanje i protivrečnosti
- Teorija civilizacije: duboka struktura i duboka kultura

Praksa

- Šri Lanka, Južni Kavkaz, Makedonija, KiM, Ruanda, itd.
- Dijalog (polilog!) – okrugli sto, predstavnici što više sektora, neformalnost, CHR
- „Iz ovakve vrste dijaloga nastaje „treća kultura“, posledica prevazilaženja isključujućih kultura dveju zajednica, i podstaći razvoj uključujuće kulture razumevanja, poštovanja različitosti i solidarnosti.“ Benjamin J. Broome

Dijalog: tri faze i šest koraka

- **Prva faza: razumevanje formacije sukoba**
 - Prvi korak: Razumevanje aktera, njihovog ponašanja i odnosa u kontekstu međusobnih protivrečnosti (analiza sadašnjosti)
 - Drugi korak: Razumevanje prepostavki, stavova, i njihovog odnosa s protivrečnostima i ciljevima u sukobu (terapija prošlosti)

- **Druga faza: razlikovanje pravednih/legitimnih i nepravednih/nelegitimnih ciljeva**
 - Istraživanje podsvesnih prepostavki, stavova, protivrečnosti i ciljeva (analiza prošlosti)
 - Analiza osnovnih potreba aktera i njihovih fiksacija na određene ciljeve (analiza „budućnosti“)

- Treća faza: integracija legitimnih ciljeva u zajedničku formulu
 - Konstrukcija novih stavova, prepostavki i ciljeva (terapija „budućnosti“)
 - Stvaranje novih ponašanja, akcioni plan za trenutnu situaciju (terapija sadašnjosti) - POMIRENJE